

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת יומא, דף י'

אמר רב: עתידה פרס שתיפול ביד רומי. אמרו
ליה רב כהנא ורב אסי לרב: בנויי ביד סתוריי?
אמר להו: אין, גזירת מלך היא. איכא דאמרי אמר
להו: אינהו נמי הא קא סתרי בי כנישתא.

בנויי - בונים
סתורי - סותרים
בי כנישתא - בית כנסת

הסבר: רב אמר שמלכות פרס עתידה ליפול
בידי הרומאים. התפללו על כך רב כהנא ורב
אסי: האם הפרסים שבנו את המקדש ייפלו
בידי הרומאים שהחריבו אותו?! השיב להם
רב שזו גזירה מאת ה', או לדעה אחרת: שגם
הפרסים הרי הורסים בתי כנסיות.

על המפה

שכונת מלחה-מנחת בירושלים

שכונת מלחה נמצאת בדרום מערב
ירושלים. היא נקראת גם מנחת, על
שם היישוב המקראי ששכן בקרבת
מקום. עד למלחמת העצמאות הייתה
מלחה כפר ערבי שבו התחוללו קרבות
קשים. לאחר שתושביו נמלטו ממנו הוא
סופח לירושלים והתיישבו בו עולים
מכורדיסטאן, תוניס ומרוקו. בתחילה
נחשבה השכונה לנחשלת ומסוכנת
מבחינה ביטחונית בשל קרבתה לקו הגבול
הירדני, אולם לאחר מלחמת ששת הימים
השתפר המצב. בשנות ה-90 עברה השכונה
תנופת פיתוח והוקמו בה בתים חדשים,
אצטדיון טדי, גן טכנולוגי וקניון ירושלים.
בשנת 2005 הוקמה במלחה תחנת הרכבת
הראשית של ירושלים.

שכונת מלחה - ירושלים (Wikipedia, Neta)

סדר מועד | מסכת שקלים דף כ"א - מסכת יומא ז' י"ג
פרשת אחרי מות-קדושים | ו' י"ב באייר (18-24 לאפריל)

דף ז': ציץ הזֶּהָב והתפילין

יש שני חפצים שאדם לובש ויש עליהם את שמו של הקב"ה.

ציץ הזֶּהָב: האחד הוא ציץ הזֶּהָב של הכהן הגדול. הכהן הגדול לבש על מצחו
ציץ זהב, ועל ציץ זהב היה כתוב שמו של הקב"ה.

תפילין: השני הוא התפילין. בתוך התפילין יש ארבע פרשיות שבהן כתוב שמו
של הקב"ה 21 פעמים. מציץ הזֶּהָב לומדים כיצד צריך להתנהג בשעה שלובשים
תפילין. כשם שהכהן הגדול היה נזהר מאוד לשמור על קדושת הציץ בשעה
שנשא את הציץ הקדוש על מצחו, כך בשעה שיהודי לובש תפילין הוא צריך
לנהוג ברכינות, לא לשחוק ולנהוג בקלות ראש, אלא לכבד את שמו של הקב"ה.

דף ח': מתי דיברו בשפה היוונית?

בתקופת בית המקדש השני, דיברו היהודים שגרו בארץ ישראל, גם בשפה היוונית.
התלמוד מספר שהחזר המיוחד של הכהנים הגדולים, כונה "לשכת בלווטי".
"בלווטי" היא מלה ביוונית, ופרוש הדבר, לשכת השוברים, שהרי הכהן
הגדול, חשוב הוא מאוד, יותר משוברים. אחר כך התחילו לקרוא לשפה של הכהן
הגדול "לשכת פרהדריין". גם "פרהדריין" היא מילה יוונית, שפרושה, הלשכה של
פקידי המלך, שגבו מס עבור המלך.

מה הקשר בין לשכת פקיד המס לבין לשכתו של הכהן הגדול בבית המקדש?

התלמוד מסביר, שכל כוהן גדול חדש, היה הורס את החדר הישן ובונה חדר
חדש, ולכן קראו לחדר "פרהדריין", כי גם הפקידים של המלך היו מתחלפים כל
שנה, וכשם שהם מתחלפים מהר, גם הלשכה הזו, הייתה נבנית כל פעם מחדש.

דף ט': רבי יוחנן בן תורתא

התלמוד מביא את דבריו של התנא רבי יוחנן בן תורתא.

המילה "תורתא" בשפה הארמית פרושה פרה. מדוע
קראו לתנא בשם כזה? המדרש מספר על יהודי שהיה
לו פרה בה היה חורש בשדה. לימים הוא מכר אותה
לנוכרי והנוכרי חרש בה כל ימות השבוע. והנה, הגיע יום שבת, והפרה מאנה בכל
תוקף לחרוש. הוא היכה אותה מכות נמרצות, והיא - אינה מוכנה לעבוד. התרגז
הנוכרי ואמר ליהודי: איזו פרה עצלנית מכרת לי? קח אותה חזרה! הלך היהודי
ולחש באוזנה הגדולה של פרתו: "פרה, פרה! כשהיית שלי נחת בשבת קודש.
אבל עכשיו, מכרתי אותך לגוי, הוא אינו מצווה על שמירת השבת, אגא, עשי את
מלאכתך. שמעה הפרה, והחלה לחרוש. ראה זאת הנוכרי, התרגז מאוד ואמר: אם
אפילו הפרה מרגישה רצון ה', איך אני לא אצפה לך? הלך והתגיר ועמל בתורה עד
שהיה לתנא קדוש, וקראו לו יוחנן בן תורתא, בן הפרה, על שם הפרה שבגללה התגיר.

דף י': מלכות פרס

לאחר חורבן בית המקדש הראשון, גלו ישראל לבבל, ואחרי שבעים שנה, עלו
חלק מן היהודים לארץ ישראל כדי לבנות את בית המקדש. מי נתן להם רשות?
כורש מלך פרס. הוא לא רק נתן רשות, אלא הוא גם מסר ליהודים כסף רב כדי
שיבנו את בית המקדש. התלמוד אומר, שאף על פי שכורש מלך פרס נתן מכספו
לבית המקדש, בכל זאת, מלכות פרס תיענש על כך שהחריבה בתי כנסיות רבים.

★ | מן ההסטוריה

אסירי המחתרות

אסירי המחתרות היו לוחמים חברי המחתרות אצ"ל ולח"י שנמלטו בידי השלטונות הבריטים בארץ ונעצרו. חלקם הוחזקו בבתי כלא בארץ, ואחרים הוגלו למחנות מעצר בקפריסין ובאפריקה. מספר פעמים הצליחו קבוצות של אסירים לברוח, באמצעות פעולות של חבריהם מבחוץ והתקפות על הכלא, כמו בכלא עכו ובעתלית, או על ידי חפירת מנהרות שדרךן נמלטו, כמו בלטרון ובבית הסוהר המרכזי בירושלים. שנים עשר מתוך אסירי המחתרות נידונו למוות והוצאו להורג בידי הבריטים, או שלחו יד בנפשם כדי להימנע מתלייה, והם מכונים עולי הגרדום או הרוגי מלכות.

חדר הנצחה לעולי הגרדום במוזיאון אסירי המחתרות - ירושלים (Wikipedia, תמר הירדני - צילמתי)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

דני הלומד בכיתה ו', ביקש יום אחד מחברו יוסי שילוה לו עשרה שקלים. כאשר יוסי פתח את הארנק, הציץ דני וראה שם להפתעתו שטרות רבים של 200 ש"ח, בערך 2,000 ש"ח. דני התפלא מאוד מהיכן יש ליוסי כל כך הרבה כסף בארנק, והתחיל לחשוב האם הוא צריך לספר על זה למישהו: להורים של יוסי, להורים שלו, או אולי למורה או למנהל.

מצד שני:

יכול להיות שהכל בסדר, וזהו או כסף שלו, או כסף שההורים שלו נתנו לו כדי שיקנה משהו, וזה לא ראוי לחשוש סתם כך ביוסי ולעשות מזה סיפור של חטטנות.

מצד אחד:

זה נראה מוזר מאוד שיש ליוסי כזה סכום גדול בארנק, ואולי מקור הכסף הזה איננו טוב וכשר, ולכן כדאי להודיע למישהו מבוגר שיבדוק את העניין.

...ואה? עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד' של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

ייהרג ואל יעבור

ייהרג ואל יעבור הוא דין שחל על שלוש עבירות חמורות - עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. בניגוד לכל העבירות שבתורה, שמותר לעבור עליהן במקרה של פיקוח נפש כדי להינצל ממוות, על העבירות הללו אסור לעבור אפילו כדי להציל חיים, ומוטב למות ולא לעשות אותן.

מי אני?

1. הייתי חבר באצ"ל, ואחד מעולי הגרדום.
2. במהלך התקפה על תחנת הרכבת בירושלים נפצעתי קשה.
3. נפלתי בידי הבריטים, שדנו אותי למוות.
4. נהרגתי יחד עם משה ברזני בתא הכלא שלנו.

לומדים לאט

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934		2883	2448	2448		2238	1948	0
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	חונות ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

הספירה מתחילת תולדות העולם

לפי (ספירה)

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי האנשים בציור והיכן הם נמצאים?
- 2 לאיזה ארגונים הם היו שייכים?
- 3 מה האירוע המצויר כאן?
- 4 באיזה תאריך התרחש האירוע?

התשובות:
1. אנשי חבלת, אנשי חבלת.
2. אנשי חבלת, אנשי חבלת.
3. האירוע המצויר כאן הוא האירוע המצויר כאן.
4. באיזה תאריך התרחש האירוע?

מי אני?

1. הייתי חבר בלח"י, ואחד מעולי הגרדום.
2. השתתפתי בפיצוץ הרכבת ליד כפר מלחה.
3. הבריטים תפסו אותי כשרימון ברשותי, ודנו אותי למוות.
4. נהרגתי יחד עם מאיר פיינשטיין.

הנהגה

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תר"ץ

5323
ה'רמ"ח

5260
ה'תש"ז

5258
ה'תש"ז

4900
ה'רמ"ח

4800
ה'רמ"ח

4650
ה'רמ"ח

4260
ה'רמ"ח

510
ה'רמ"ח

510
ה'רמ"ח

2019
שנת סיום הש"ס
ללומדי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינה

1969
הרב
אריה לזין

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
מלחמת
העצמאות

1939
שוואה

1897
הרצל

רבי יוסף
קארו

1500
העת
החדשה

1492
גירוש ספרד

510
ימי הביניים
תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת יומא, דפים י"א - י"ג

דבר תורה

פרשת אחרי מות מספרת על עבודת הכוהן ביום הכיפורים, שבחלקה המרכזי עומד הכוהן הגדול בין שני שעירי עיזים ומטיל גורל מהם ילך לה' ומי לעזאזל. מה העניין בהטלת הגורל סביב בחירת השעירים? מדוע דווקא כך הם נבחרים? הרב סולוביצ'יק מסביר כי הגורל מסמל את אחת הטענות עליהן נשענת בקשת הסליחה שלנו ביום הכיפורים. אנו באים לפני ה' ואומרים כי המעשים שלנו לא תמיד נבעו רק משליטתנו, ולפעמים היו כוחות שהשפיעו עלינו והסיתו אותנו מרצונותינו האמיתיים והעצמיים. כשם שהגורל הוא מעבר לשליטתנו והחלטתנו של האדם, כך גם אנחנו לעיתים הוסתנו על ידי כוחות שאינם רצוננו האמיתי. בדרך הזו אנו מבקשים סליחה ולא מסירים אחריות. אנו מודים בחטאים אך מתנצלים על כך שלא עשינו את מה שבאמת נשמתנו רצתה.

דף י"א: מצות מזוזה

מהיכן יודעים שצריך לקבוע מזוזה בפתח הדלת? בפסוקי קריאת שמע כתוב: "וּכְתַבְתֶּם עַל מַזְוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעֶיךָ". בפסוקים אלה התורה מצוה אותנו, לכתוב פסוקים מן התורה

ולקבוע אותם על פתח הבית ובשערים. גם בשער של חומה של עיר שרוב תושביה יהודים, צריך לקבוע מזוזה, אבל היתה עיר אחת בשם 'מחזא', שבשעריה לא קבעו מזוזה, בגלל הסכנה.

איזו סכנה? היהודים חששו, שהמלך הגוי עלול לחשוב: "מי יודע מה היהודים כתבו בקלף שהם קובעים בשער העיר? אולי הם רוצים לעשות כישוף ולהזיק לי? לכן אמרו חכמים, שבמקום סכנה, אין לקבוע מזוזה. הגמרא גם מספרת, שפעם בדק יהודי את המזוזות שהיו בשערי העיר ציפורי. לפתע הבחין בו שוטר רומאי ואמר לו: "בטח אתה רוצה לכשף את האנשים שגרים בעיר ולהזיק להם. מגיע לך עונש", והוא קנס אותו באלף זוז.

דף י"ב: בנמיין בן יעקב הצדיק

לפני שיעקב אבינו נפטר, הוא ברח את בנמיין, שבחלק שלו בארץ ישראל, ויבנה המזבח שבבית המקדש. אבל, בנמיין ידע ברוח הקודש, שחלק קטן ממקום המזבח יהיה שייך לשבט יהודה, ולכן כל חזיו הצטער, שהוא לא זכה לכך שכל המזבח יהיה בחלק שלו.

הוא ידע עד כמה גדולה וחשובה היא הקרבת קורבנות, והוא רצה מאוד שהזכות הזו תהיה בחלק שלו.

בגלל שבנמיין פה הצטער, הקב"ה זיכה אותו, שמקום הארון בקודש הקודשים יהיה בחלק שלו. בארון היו לוחות הברית וספר התורה שכתב משה רבנו.

התלמוד מכנה את בנמיין בתואר "הצדיק" - "בנמיין הצדיק". בנמיין הוא אחד מארבעה אנשים שלא חטאו אפילו חטא אחד כל חייהם! (על פי התלמוד במסכת שבת, דף נ"ה).

דף י"ג: שני פוהנים גדולים

בבית המקדש היה כוהן גדול אחד, אולם לפעמים קרה שהיו שני פוהנים גדולים.

למשל, אם הכוהן הגדול נהיה טמא באמצע יום הכיפורים, הוא נטמא ואסור לו להמשיך לעבוד בבית המקדש, מיד חייבים למנות כוהן גדול אחר שימשיך לעבוד במקומו, כי רק כוהן גדול מקריב את הקורבנות של יום הכיפורים ועובד את העבודות של יום הכיפורים, ולא כוהן רגיל.

חידה!

מתחן קו בין המילים לבין משמעותן:

בלוטטי	פקידי המלך
פרהדרין	מלך פרס
כורש	פרה
מחזא	עיר בבבל
תורתא	שרים חשובים

(טלס-אטלס 'צדק' לט-אטלס
'מלך-מלך' לטלס 'מלך-מלך' לטלס
'מלך-מלך' לטלס 'מלך-מלך' לטלס)

שאלות השבוע

1. כמה פעמים כתוב שם ה' בתפילין?
2. איזה תנא נקרא על שם פרה?
3. מי מבני יעקב לא חטא מעולם?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison, co.il יש לצין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח ראה חשבון

